

et personnavn *Hans Tengussen* og formoder, det er frisisk, men *Marius Kristensen*, vor ypperlige kender af gamle navne, giver en helt anden forklaring, idet han forkaster navnet som personnavn, men læser det som »*hans tingsyge søn*.« Tingsyg er den mand, som er med lov og ret overvunden og fældt således, at han ikke må svare for sig selv til tinge, hvis han der tiltales, og ej heller ved lov eller ed kan frelses eller oprejses.

Tang Kristensen har undret sig over, at drabsmanden ikke var til stede ved udstedelsen af orfejdebrevet. Efter *Marius Kristensens* åbenbart rigtige tydning er det jo ikke mærkeligt. Tang Kristensen havde også undret sig over, at drabsmandens fædrene slægt ikke var nævnt. Nu undrer man sig ikke over det, da det er drabsmandens egen fader, *Peder Nielsen*, der tog orfejdebrevet. Således gælder forliget da ikke drabsmanden, men hans faders og hans moders slægt. Mellem den dræbtes slægt og dem skal der være »en evige fred og sone og aldrig på denne sag at arge eller arge lade . . .«

H. K. Kristensen.

LANDVINDING OG OLDTIDSMINDER

Brørup sogn har været rigt på oldtidsminder. Ca. 150 høje har i nyere tid kunnet noteres, hvoraf dog de fleste er overpløjet, andre er selvfølgelig helt forsvundet.

I 1785 udsendte Rentekammeret en forespørgsel til landets amter og bad om at få oplyst, hvad der i hvert amt måtte være foretaget til forbedring i landvæsnet. Sognefoged *Hans Pedersen* i Surhave kunne da indberette om de skete fremskridt i Brørup sogn: Fra Brørupgård er udflyttet 5 gårde i 1759–60. Disse afbyggere fik alle deres jord i fællig og overdrev »men har nu deraf

gjort så meget til agerland, at de sig nogenlunde kan ernære. I synderlighed har Christen Winding i Skovhøj *bortflyttet 3de høje*, hvori var omtrent 7000 læs jord, med samme opfyldt et stykke moradsigt jord og derved såvel som med gødning, jordmergel og vands oversættelse gjort det bekvemt til eng og pløjeland, som er indhegnet mest med jorddige og ellers med 130 favne stengærde, hvilke sten er opryddede såvel af anførte stykke jord som af højene.«

Når sognefogden med en utvivlsom tilfredshed giver denne meddelelse om de tre bortryddede høje, har man hermed eksempel på, at udskiftningstiden og den heraf ansporede landvinding har været en kritisk periode for oldtidsminderne.

Vald. Andersen.

Kilde:

Rtk. 2485.6-19 (Ra).

GENSTRIDIGE HADERSLEVHUS-BØNDER I HILLERUP

Blandt de byrder, der i ældre tid var pålagt bønderne, var vedligeholdelse af vejene. Det var en temmelig håbløs opgave, da vejene var bundløse, og det kan ikke undre, at bønderne indtog en afvisende holdning til dette pligtarbejde, især når vejarbejdet skulle udføres i større afstand fra de pågældendes bopæl. Det var derfor også en ubehagelig opgave at overbringe bønderne et påbud om at møde til vejarbejde. Det erfarede tingbud Anders Hansen i Rødding, da han i sommeren 1799 måtte til Farup sogn for at aflevere det lidet kærkomne budskab til nogle beboere, som hørte under Haderslevhus.

»Efter den mig overleverede ordre af hr. amtsforvalter og husfoged Lorenzen af dato 21. aug. at forkynde for